

En transatlantisk rättighets- förklaring för företag

En rapport om TTIP-avtalet

Förhandlingar pågår mellan EU och USA om ett transatlantiskt frihandelsavtal som också kan komma att ge företag stora befogenheter. Förslaget kommer efter en ihållande kampanj av industrins lobbygrupper och av jurister att ge stora företag möjlighet att utmana regler både nationellt och utomlands om dessa påverkar vinstintressen. Som ett resultat av detta kan EU-länder snart finna att nationell lagstiftning för att skydda allmänna intressen utmanas i hemlighetsfulla, offshore domstolar där nationell lagstiftning saknar betydelse och politiker saknar befogenheter att ingripa. I mars i år genomförde EU och USA en fjärde förhandlingsrunda om Transatlantic Trade and Investment Partnership (TTIP).

Följande rapport om TTIP-avtalet – och som belysts ovanligt lite i svenska medier – är sammanställd av organisationerna Corporate Europe Observatory med säte i Bryssel och Transnational Institute i Amsterdam.

Kommissionens förslag till tvistlösning mellan investerare och stater inom (TTIP) Transatlantic Trade and Investment Partnership skulle möjliggöra för amerikanska företag att investera i Europa men kringgå europeiska domstolar och direkt dra EUs regeringar inför internationella skiljedomstolar, när de anser att lagar inom områden som folkhälsa, miljö eller socialt skydd påverkar deras vinster. Företag inom EU som investerar utomlands skulle ha motsvarande privilegium i USA.

Över hela världen har storföretag redan använt sig av sådan tvistlösning inom handel och investeringsavtal för att kräva svindlande summor i ersättning mot demokratiskt utfärdade lagar för att skydda allmänintresset (se Faktaruta 1). Ibland har bara hot om detta varit tillräckligt för att lagstiftning har övergetts eller urvattnats. I andra fall har domstolar - ad hoc-paneler med tre medlemmar hyrda från en mindre gruppering privata jurister sållad av intressekonflikter² - beviljat miljarder euro till företag och som betalats av skattebetalarna.

Som de främsta användarna av befintliga internationella investeringsavtal har amerikanska och europeiska företag under de senaste två decennierna lyft fram frågan om tvister mellan investerare och stater. Huvuddelen av de 514

kända tvisterna initierade i slutet av 2012 lanserades av amerikanska investerare. De har lämnat in 24 % (123 fall) av alla fall. Närmast på tur är investerare från Nederländerna (50 fall), Storbritannien (30 fall) och Tyskland (27 fall). Tillsammans har investerare från EU-länder lämnat in 40% av alla kända fall.¹⁰

Europeiska och amerikanska företag har använt dessa rättsprocesser för att utmana grön energi och medicinpolicy, antirökningslagstiftning, förbud mot skadliga kemikalier, miljörestriktioner på gruvdrift, sjukförsäkringspolitik, åtgärder för att förbättra den ekonomiska situationen för minoriteter och många fler. De är nu entusiastiska över möjligheten att tillföra ett investeringskapitel i Transatlantic Trade and Investment Partnership (TTIP), den största investeringsöverenskommelse som någonsin framförhandlats.

Lobbying för företags “gyllene standard”

Tvistlösning mellan investerare och stater enligt TTIP skulle tillåta EU- och USA-baserade företag att engagera sig i stridslystna krig för att begränsa regeringarnas makt på båda sidor av Atlanten. Den enorma volymen transatlantiska investeringar - båda parter har hand om mer än hälften

Faktaruta 1**Några symboliska tvister mellan investerare och stater**

Företag kontra folkhälsan - Philip Morris mot Uruguay och Australien: Utifrån bilaterala investeringsavtal stämmer amerikanska tobaksjätten Philip Morris Uruguay och Australien för deras lagstiftning om rökning. Företaget hävdar att varningstexter på cigarettpaket och vanliga förpackningar hindrar företaget från att effektivt föra fram sitt varumärke, vilket orsakar en betydande förlust av marknadsandelar.³

Företag kontra miljöskydd - Vattenfall mot Tyskland: Under 2012, startade den svenska energijätten Vattenfall en rättsprocess mellan investerare och stat - en stämning mot Tyskland och begärde €3,7 miljarder i kompensering för förlorade vinster från två av sina kärnkraftverk, till följd av den tyska regeringens beslut att fasa ut kärnenergi efter kärnkraftsolyckan i Fukushima.⁴

Företag kontra regeringsåtgärder mot finanskriser - utmanar Argentina & Grekland: När Argentina frös nytopriser (energi, vatten, etc.) och devalverade sin valuta som svar på landets finansiella kris 2001-2002, drabbades landet av mer än 40 stämningar från företag som CMS Energy (USA) och Suez och Vivendi (France). I slutet av 2008 fanns krav på landet på totalt 1,15 miljarder USD.⁵ I maj 2013 stämde slovakiska och cypriotiska investerare Grekland för 2012 års skuldsanering som Aten tvingades förhandla om med sina fordringsägare för att få räddningsaktionspengar från EU och Internationella valutafonden (IMF).⁶ Både FN och IMF har varnat för att investeringsavtal allvarligt kan bromsa regeringars förmåga att bekämpa finansiella och ekonomiska kriser.⁷

Företag kontra miljöskydd - Lone Pine mot Kanada: Med utgångspunkt i North American Free Trade Agreement (NAFTA) mellan USA, Kanada och Mexiko, kräver det amerikanska bolaget Lone Pine Resources Inc. Kanada en ersättning om 250 miljoner dollar. "Brottet": Den kanadensiska provinsen Quebec hade satt ett moratorium för hydraulisk spräckning på grund av oro för miljöriskerna med den nya tekniken för att utvinna olja och gas ur klipporna.⁸

Företag kontra folkhälsan - Achmea mot Slovakien: I slutet av 2012 fick den holländske försäkringsgivaren Achmea (f d Eureko) €22 miljoner i ersättning från Slovakien. Under 2006 hade den slovakiska regeringen upphävt regeringens privatiserade hälsopolitik och krävt att sjukförsäkringsbolag skulle verka på icke -vinstdrivande basis.⁹

av utländska direktinvesteringar i varandras ekonomier - anspelar på den verkliga omfattningen av risken för sådana tvistekrig. Dessutom har tusentals europeiska och amerikanska företag dotterbolag på andra sidan Atlanten; genom TTIP kan de ställa investerare-stat krav via dessa dotterbolag för att tvinga sina egna regeringar att avstå från föreskrifter som de ogillar.

Föga förvånande har företagens lobbygrupper i både EU och USA pressat på för att investerare - stat skiljedom införs i TTIP. Den europeiska arbetsgivarorganisationen BusinessEurope, den amerikanska handelskammaren, AmCham EU, Transatlantiska affärsrådet och andra tunga lobbygrupper förespråkar alla sådana privilegier för utländska investerare. Detta är också en del av ett hopp om att en överenskommelse mellan EU och USA skulle innebära en global "gylene standard", en modell för investeringsskydd för andra avtal runt om i världen.¹¹ Allt fler länder ifrågasätter och till och med överger investerare-stat skiljedom globalt just på grund av negativa effekter mot allmänintresset,¹² och som svar, kräver affärsvärlden en "signal till världen av vår vilja att engagera" till deras 'gylene standard' för investeringsskydd.¹³

Investeringskapitlet i TTIP bör så småningom tjäna som en "gylene standard" för andra investeringsavtal.
USAs handelskammare till USAs förhandlare¹⁴

Ända sedan december 2009, då EU genom Lissabonfördraget fick befogenhet att förhandla om frågor som rör skydd för investeringar, har branschorganisationer mobiliserat mot varje tillfälle detta skulle kunna ge för att in-

föra mer rättvis balans mellan privata och offentliga intressen.¹⁵ Detta beror på att fördraget öppnar för möjligheten för EU att ta lärdom av erfarenheterna från befintliga investeringsavtal, att kunna ta itu med sina brister och utveckla en ny generation fördrag - utan tvistlösning mellan investerare och stat, med investerares skyldigheter och mer exakta och restriktiva rättigheter. Fackföreningar, allmänna intressegrupper och forskare från hela världen har uppmanat till en sådan helomvändning.

Industrin kommer att motsätta sig varje uppgörelse där investeringsskydd ställs mot allmänna politiska mål, inräknat mänskliga och fackliga rättigheter.

Pascal Kernel, European Services Forum (ESF)

I flera brev, vid seminarier, frukostdebatter och möten bakom stängda dörrar med ledamöter i Europaparlamentet och EU-kommissionen, lobbade påverkansgrupper som BusinessEurope och nationella branschorganisationer såsom det tyska industriförbundet BDI mot en sådan helomvändning. De gjorde klart att industrin skulle motsätta sig varje överenskommelse "där investeringsskydd ställdes mot allmänna intressen, inräknat mänskliga och fackliga rättigheter" som Deutsche Bank, IBM och Vodafone, framförde till engagemang för rättsstaten, till kommissionens tjänstemän under ett möte om transatlantiska investeringar.¹⁶

Expanderande investeringsrättigheter

Om storföretagen får som de vill ha det kommer TTIPs bestämmelser om investeringsskydd att vara ännu mer vin-

::

-Faktaruta 2 Riskfyllda affärer: hur sårbara är USA och EUs regeringar?¹⁸

- Globalt var 514 tvister mellan investerare och stater kända i slutet av 2012.
- 58 anspråk lanserades under enbart 2012, det högsta antalet kända tvister som noterats under ett år.
- USAs och EUs investerare har inlett minst 329 (64 %) av alla kända tvister.
- USA har haft över 20 investeringsanspråk enligt NAFTAs investeringskapitel.
- 15 EU-länder är kända för att ha haft ett eller flera bestridanden vad gäller tvister mellan investerare och stat.¹⁹
- Tjeckien är det femte mest stämnda landet i världen.
- Mer än hälften av de utländska direktinvesteringarna i EU kommer från USA; likaså kommer över hälften av de utländska direktinvesteringar i USA från EU.
- Endast 8 EU-länder, samtliga i Östeuropa, har redan ett bilateralt investeringskyddsavtal med USA.²⁰ TTIP skulle innehålla ett av de första EU-omfattande kapitlen om investeringskydd.
- Cirka 42% av de kända avslutade fallen mellan investerare och stater har avgjorts till fördel för staten, 31% till förmån för investerarna och 27 % av de ärenden löstes (många av de senare skulle kunna innebära betalningar eller andra eftergifter för investeraren).
- De högsta skadestånden hittills, \$1,77 miljarder, tilldelades amerikanska oljebolaget Occidental Petroleum vid tvist mot Ecuador .
- Rättegångskostnader i tvister mellan investerare och stater ligger i genomsnitt över \$8 miljoner, som överstiger \$30 miljoner i vissa fall; de har inte alltid tilldömts den vinnande parten.

klade till förmån för företag än EUs nuvarande eller amerikansk praxis. Medan Europaparlamentet upprepade gånger har betonat regeringars rätt att reglera för miljön, folkhälsan, arbetstagare och konsumenter, har Peter Chase - en före detta amerikansk regeringstjänsteman nu verksam vid den amerikanska handelskammaren i Bryssel – uppmanat amerikanska förhandlare att förklara “farorna med onödiga sociala och miljömässiga bestämmelser som Europaparlamentet eftersträvar”.²¹

Medan vissa hävdar att lösning av tvister mellan investerare och stater inte behöver vara en del av TTIP som påvisats av USA och genom EU engagemang för rättsstaten, insisterar handelskammaren att USA och EU måste inkludera dessa.

USAs handelskammare till USAs förhandlare¹⁷

Amerikanska energijätten Chevron arbetar också för ett investeringskapitel som går utöver det nuvarande amerikanska modellfördraget. Efter att ha blivit stämnda flera gånger av kanadensiska företag under NAFTA, har USA två gånger reviderat sin mall för internationella investeringsavtal för att bättre skydda sitt policyutrymme. Chevron vill se ett återupplivande av vissa av dessa överdrivna investeringsrättigheter såsom “paraplyklausul” i TTIP, vilket skulle avsevärt utöka en stats skyldigheter. Chevron har också föreslagit att investeringar skyddades under TTIP bör innehålla “både befintliga och framtida investeringar”.²² När en tvistmekanism mellan investerare och stat kombineras med så öppna klausuler växer risken för kostsamma rättsliga förfaranden avsevärt.

USA bör tydligt förklara farorna med onödiga social och, miljömässiga bestämmelser som Europaparlament eftersträvar.

Peter Chase, amerikanska handelskammaren

Att bana väg för smutsig gas

Chevron är för närvarande engagerat i en kontroversiell juridisk strid med Ecuador. Bolaget inledde skiljedomsförfarande för att undvika att betala \$18 miljarder för att städa upp oljeborrningsrelaterade föroreningar i Amazonas regnskog, vilket beordrats av ecuadorianska domstolar. Fallet har uttryckligen klassats som “flagrant missbruk” av investeringsskiljedom för att undgå lagföring.²³ Inte undra på att Chevron gett sitt fulla stöd till den amerikanska regeringens TTIP-förhandlingar om skydd för investeringar, “en av våra allra viktigaste frågor globalt” som de uttrycker saken.²⁴

Chevron ser investeringskydd som en av våra viktigaste frågor globalt.

Chevron till USAs handelsförhandlare

I Europa vill Chevron ha “starkast möjliga skydd” genom statliga åtgärder för att “mildra riskerna med storskaliga, kapitalintensiva, och långsiktiga projekt [...] som att utveckla skiffergas”. På grund av sina hälso- och miljöeffekter, har flera regeringar inom EU beslutat att ta en paus vad gäller skiffergasutveckling (“fracking”). TTIPs föreslagna kapitel om investeringskydd skulle ge energibolag som Chevron möjlighet att utmana försiktighetsåtgärder, genom att tvinga regeringar att avstå från

att undergräva de investeringskrav som Chevron ställer. Blotta hotet om en mångmiljonprocess mellan investerare och stat kan vara tillräckligt för att skrämna regeringar till underkastelse och försvaga eller förhindra skiffergasutvinningsförbud eller strikt reglering. Enligt Chevron: "Tillgång till skiljedom [...] ökar sannolikheten för att investerare och värdstater har möjlighet att lösa tvister och förhandlingar på ett framgångsrikt och rättvist sätt."²⁵

Jag har sett att de brev från advokatbyråer i New York och DC som kommer upp till den kanadensiska regeringen om praktiskt taget alla nya miljölågstiftningar [...]. Praktiskt taget alla de initiativen var målinriktade och de flesta av dem såg aldrig dagens ljus. Tidigare kanadensiska regeringstjänstemän, fem år efter att NAFTA:s bestämmelser investerare stat trädde i kraft²⁶

Advokatbyråer driver lobbyverksamhet för särintressen

När beslutsfattarna i EU och USA har föresatt sig att ändra internationella investeringsavtal under de senaste åren, har advokatbyråer och investeringskiljemän tillsammans med branschorganisationer dragit igång kraftfulla lobbykampanjer för att motverka reformer för bättre balans mellan medborgarnas skydd och privata intressen.²⁷ Detta är inte förvånande – skiljedom om investeringar är big business för dem. Flikarna slipas av elitadvokatbyråer som kostar \$1000 per timme, per jurist i investeringsfördragsfall, med hela team som hanterar dem. De privata jurister som bestämmer dessa tvister, skiljemännen, skor sig också och inhämtar dagligen avgifter på \$3000 och mer.²⁸ Ju fler investeringsavtal och handelsavtal mellan investerare och stater med bestämmelser om tvistlösning som finns, desto fler affärer för dessa advokater.

Advokatbyråer i EU och USA dominerar fältet och söker upp alla möjligheter att stämma länder. Nitton av de top-20 advokatbyråer som företräder målsägare och / eller tilltalade i dessa tvister har sitt huvudkontor i Europa eller USA, den stora majoriteten av dem (14) är amerikanska jurister. Av de 15 skiljemän som har beslutat 55 % av de kända tvisterna mellan investerare och stater i dag är tio från EU eller USA.²⁹

Sedan ikraftträdandet av Lissabonfördraget i Europa under 2009, har advokatkontor som Hogan Lovells och Herbert Smith Freehills varit angelägna om att påverka debatten och uppmanat EU-kommissionen, medlemsstaternas tjänstemän och parlamentsledamöter till "informella men initierade" rundabordssamtal och ordnat webbseminarier med sina kunder - inklusive flera som har stämt länder enligt befintliga investeringsavtal t ex Deutsche Bank, Shell och energijätten GDF Suez. Deras budskap: det fanns ett behov av höga standarder för investeringsskydd och särskilt skiljedom mellan investerare och stat; och investeringsskydd bör inte kopplas till arbets- och miljönormer.³⁰ En av de viktigaste frågorna som lagts fram av jurister var politiseringen av investeringspolitiken som en följd av Lissabonfördraget. Medverkan av Europaparlamentet var en viss tagg i deras sida. Vid en konferens i december 2009, varnade Daniel Price, en före detta amerikanska handelsförhandlare och tidigare medordförande i Transatlantic Economic Council³¹ och som nu huvudsakligen arbetar som lobbyist, investeringsadvokat och skiljedomare för potentiell "stadig försämring" av investeringsavtal som han hade bevittnat i USA. Medverkan av kongressen hade lett till kontroverser och senare till en översyn

av den amerikanska investeringspolicyn om vilket pris som betraktas "ohjälpsamt". Denna översyn försökte att bättre balansera investerares respektive statliga rättigheter genom ett tydligare rättsligt språk. I januari 2010, strax efter att Price hade lämnat ärendet från Bushadministrationen, skrev han till kommissionen med officiellt ansvar för investeringsfilerna och erbjöd "att hjälpa till att tänka igenom de här frågorna." Han tillade: "Som ni vet har min grupp rådggett både utgående investerare och regeringar om investeringspolitiska frågor".³²

Ett rent maktövertagande

Några av Prices skiljedomskollegor har redan framträtt som försvarare av TTIPs investerare-stat tvistförbehåll mot mer försiktiga röster som varnade för processrisker och ifrågasatte behovet av utomrättslig verkställighet i två så sofistikerade rättssystem som USA och EU. Simon Lester, politikanalytiker på det frihetliga Cato Institute och vanligtvis en förespråkare av skiljedom mellan investerare och stat, har varnat för de exempellova riskerna för tvister som ett sådant system skulle skapa i samband med det enorma transatlantiska investeringsflödet.³³

Ett av de vanliga argumenten för skiljedom mellan investerare och stat - behovet av att tillåta rättssäkerhet för att locka utländska investerare till länder med svaga rättssystem - förvandlas till damm i samband med TTIP. Om USAs och EUs investerare redan kompenseras för mer än hälften av utländska direktinvesteringar i varandras ekonomier, då är det tydligt att investerarna verkar vara tillräckligt nöjda med rättsstaten på båda sidor av Atlanten. Detta är bekräftat av en intern rapport från EU-kommissionen från 2011 om att "det är tveksamt att ett investeringsskyddsavtal med USA skulle behövas med hänsyn till rättssäkerheten".³⁵

Med mängden investeringar som skulle täckas i ett avtal mellan USA och EU, borde USAs och EUs ledare kanske börja överväga konsekvenserna av investera – stat förluster.

Simon Lester, handelspolitisk analytiker vid Cato Institute³⁴

Vad skulle kunna vara förklaringen till varför man skulle behöva utomrättslig verkställighet och ytterligare skydd för ägande? Är det USAs ståndpunkt att Europas domstolar är skit och att deras lagar betraktande egendom är skandalösa? Det är de inte. Investera - stat i TTIP är ett rent maktövertagande från företagets sida.

Lori Wallach, Director Global Trade Watch vid Public Citizen³⁶

Växande folkstorm

Medborgare och det organiserade civila samhället motsätter sig å andra sidan tvistlösning mellan investerare och stater. Enligt ett uttalande från Transatlantic Consumer Dialogue, med stöd av konsumentgrupper från EU och USA, borde TTIP "inte omfatta tvistlösning mellan investerare och stater. Investerare bör inte ha befogenhet att stämma regeringar för att verkställa avtal i hemlighetsfulla privata domstolar och kringgå de väl fungerande inhemska domstolssystemen och det robusta äganderättskyddet i USA och EU".³⁷ Federation of American Trade Unions, AFL - CIO, argumenterar på samma sätt att "med tanke på de avancerade rättssystemen i både USA och EU", är tvistlösning mellan investerare och stater "en obefogad risk för den inhemska politiken på lokal, statlig och federal nivå".³⁸ Digitala rättighetsaktivister, miljöaktivister och hälsogrupper har också agerat mot hotet av ett företagsangrepp på demokratin.

US National Conference of State Legislators, som representerar alla 50 amerikanska statliga parlamentariska organ, har också meddelat att man “inte kommer att stödja något [handelsavtal] som innefattar en resolution om tvistlösning mellan investerare och stater” eftersom det stör “förmåga och ansvar som statliga lagstiftare att anta och driva rättvisa, icke-diskriminerande regler som skyddar människors hälsa, säkerhet och välbefinnande, försäkrar arbetares hälsa och säkerhet, och skyddar miljön.”³⁹ Parlamentsledamöter från gröna, socialister och vänstern i EU-parlamentet verkar lika bekväma.

Det är inte meningsfullt att tillämpa detta system i förbindelserna mellan EU och USA. Alla anspråk bör gå igenom det vanliga rättsväsendet. MEP David Martin, socialister och demokrater⁴⁰

När den amerikanske kongressledamoten Alan Grayson varnade allmänheten om att TTIP skulle omfatta ett investerare - stater system som tillät att konsumentskydd, miljöskydd och arbetsrätt kunde “fällas av internationella domstolar”, genererade det nästan 10.000 ilska kommentarer från medborgare på lite mer än 24 timmar.⁴¹

Varför funderar våra representanter på att lämna över våra suveräna rättigheter till stora företag som inte bryr sig om oss?
En av många oroliga medborgare i sitt bidrag till offentligt TTIP samråd i USA⁴²

Se upp för EUs agenda

Vissa EU-länder tycks också ifrågasätta behovet av klausuler om investeringskydd mellan två rättssystem som är så sofistikerade som i EU och USA. Vissa fruktar en flod av anspråk från USA med dess mer aggressiva rättskultur. Det finns oro för att den amerikanska finanssektorn skulle kunna attackera åtgärder syftande till att lösa Europas ekonomiska kris i form av räddningsaktioner och skuldsanering. Å andra sidan vill medlemsstater som Tyskland och Nederländerna, som stöder långtgående rättigheter för investerare, snarare undgå regleringar för allmänt intresse, som är vanligare i USA och som, enligt dem, skulle “försvaga” investeringskydd.

Men den amerikanska regeringen och EU-kommissionen verkar vara fast beslutna att använda sig av TTIP för att möjliggöra för utländska investerare att kringgå lokala domstolar och stämma stater direkt vid internationella skiljedomstolar när demokratiska beslut hindrar deras förväntade vinster. Kommissionen gjorde detaljerade förslag på investerare-stat tvistlösningsmekanismer och investerares rättigheter som speglar förslagen från affärslobbygrupper.⁴³ Förslaget kommer att sätta många strategier i riskzonen och troligen skapa en dämpande effekt på regeringar som vill införa nya regler för att skydda miljön och samhälle.

Det är hög tid att regeringar och parlament på båda sidor av Atlanten uppmärksammar politiska och finansiella risker med investerare-stat tvistlösning och stoppar planerna för transatlantiska företagens rättighetsförklaring. EU-parlamentet i synnerhet bör sätta ett koppel på kommissionen som uppenbarligen bortser från parlamentsledamöternas påpekanden om “stora förändringar”⁴⁴ i den internationella investeringsordningen.

Varför i hela världen skulle lagstiftarna ge företag ett sådant kraftfullt verktyg för att hålla tillbaka demokrati och bromsa sund politik som sker i allmänhetens intresse?

Noter:

1. The leaked EU negotiation mandate, dated 17 June 2013, can be found on the website of the S2B network, <http://www.s2bnetwork.org/fileadmin/dateien/downloads/EU-TTIP-Mandate-from-bfmtv-June17-2013.pdf> [18-09-2013].
2. For the conflicts of interest, see chapter 4 of Corporate Europe Observatory/ Transnational Institute (2012) Profiting from Injustice, <http://corporateeurope.org/publications/profitting-from-injustice/who-gua...> [4] [15-05-2013].
3. Porterfield, Matthew C. and Byrnes, Christopher R. (2011) Philip Morris v. Uruguay. Will investor-State arbitration send restrictions on tobacco marketing up in smoke? Investment Treaty News, <http://www.iisd.org/itm/2011/07/12/philip-morris-v-uruguay-will-investor...> [5] [15-05-2013].
4. Bernasconi-Osterwalder, Nathalie/ Hoffmann, Rhea Tamara (2012) The German Nuclear Phase-Out Put to Test in International Investment Arbitration? Background to the new dispute Vattenfall v. Germany (II), <http://www.iisd.org/publications/pub.aspx?id=1613> [6] [23-05-2013].
5. Phillips, Tony (2008) Argentina Versus the World Bank: Fair Play or Fixed Fight?, Center for International Policy (CIP), <http://www.cipamericas.org/archives/1434> [7] [15-05-2012]. Peterson, Luke Erik (2008) Round-Up: Where things stand with Argentina and its many investment treaty arbitrations, Investment Arbitration Reporter, 17 December.
6. Perry, Sebastian (2013) Bondholders pursue Greece over debt haircut, Global Arbitration Review, 7 May.
7. UNCTAD (2011) Sovereign Debt Restructuring and International Investment Agreements, Issues Note No 2, July, unctad.org/en/Docs/webdiaepcb2011d3_en.pdf [15-05-2013]; International Monetary Fund (2012) The Liberalization and Management of Capital Flows: An Institutional View, www.imf.org/external/np/pp/eng/2012/11/1412.pdf [8] [15-05-2013].
8. Corporate Europe Observatory/ Council of Canadians/ Transnational Institute (2013) The right to say no. EU-Canada trade agreement threatens fracking bans, <http://corporateeurope.org/publications/right-say-no-eu-canada-trade-agr...> [9] [15-05-2013].
9. Hall, David (2010) Challenges to Slovakia and Poland health policy decisions: use of investment treaties to claim compensation for reversal of privation/liberalisation policies, January, <http://www.psir.org/reports/2010-02-H-tradelaw.doc> [10] [23-05-2013]; Peterson, Luke Eric (2012) Investor Announces Victory in Intra-EU BIT Arbitration with Slovakia Arising out of Health Insurance Policy Changes, Investment Arbitration Reporter, 10 December.
10. UNCTAD (2013) Recent Developments in Investor-State Dispute Settlement (ISDS), No 1, Revised, May, p. 4, http://unctad.org/en/PublicationsLibrary/webdiaepcb2013d3_en.pdf [11] [15-05-2013], with additional research in the UNCTAD database of investor-state disputes, <http://unctad.org/en/pages/DIAE/International%20Investment%20Agreements%...> [12] [26-05-2013].
11. See, for example, the joint letter of AmChamEU, BusinessEurope, the Transatlantic Business Dialogue, the U.S. Chamber of Commerce and others on the EU-US Investment Dialogue, dated 16 November 2011, <http://www.amchameu.eu/Portals/0/2011/Documents/JointAssnTECCo-chairsInv...> [13] [15-05-2013]. In their contributions to the 2012 and 2013 consultations on TTIP in the EU and the US, all these lobby groups have advocated investor-state disputes settlement.
12. In spring 2011, the Australian government announced that it would no longer include investor-state dispute settlement provisions in its trade agreements. Bolivia, Ecuador and Venezuela have terminated several bilateral investment treaties and have withdrawn from the World Bank facility for settling such disputes, the International Centre for Settlement of Investment Disputes (ICSID). South Africa and India are reviewing their treaties.
13. Statement of the U.S. Chamber of Commerce on the Transatlantic Trade & Investment Partnership to the Office of the U.S. Trade Representative, May 10, 2013, <http://www.regulations.gov/#!documentDetail;D=USTR-2013-0019-0241> [14] [23-05-2013].
14. bid.
15. See, for example, Corporate Europe Observatory (2011) Investment rights stifle democracy, <http://corporateeurope.org/publications/investment-rights-stifle-democracy> [15] [23-05-2012].
16. Internal European Commission report of a meeting on EU investment policy and the EU-US investment dialogue, organised by AmCham EU on

- 8 July 2011. Obtained through access to documents requested under the information disclosure regulation. on file with CEO.
17. Statement of the U.S. Chamber of Commerce on the Transatlantic Trade & Investment Partnership to the Office of the U.S. Trade Representative, see endnote 13.
18. UNCTAD (2013), see endnote 10; Akhtar, Shayerah Ilias/ Weiss, Martin A. (2013) U.S. International Investment Agreements. Issues for Congress. Congressional Research Service, April 29, www.fas.org/sgp/crs/row/R43052.pdf [16] [23-05-2-13].
19. Czech Republic (20 claims), Poland (14), Slovak Republic (11), Hungary (10), Romania (9), Lithuania (5), Estonia, Germany, Latvia (all 3 claims), Slovenia and Spain (2 claims), Belgium, France, Italy and Portugal (all one claim).
20. Bulgaria, Czech Republic, Estonia, Latvia, Lithuania, Poland, Romania and Slovakia.
21. Chase, Peter H. (2011) The United States, European Union and International Investment, GMF policy brief, July, p.8, <http://www.gmfus.org/archives/the-united-states-european-union-and-inter...> [17] [15-05-2013].
22. Chevron Corporation: Comments on Proposed Transatlantic Trade and Investment Partnership, May 7, 2013, <http://www.regulations.gov/#!documentDetail;D=US-TR-2013-0019-0054> [18] [23-05-2013].
23. See the website <http://chevrontoxico.com/> [19]. For Chevron's version of the story, see <http://www.theamazonpost.com/> [20].
24. Chevron Corporation, see endnote 22.
25. Ibid.
26. Greider, William (2001) The Right and US Trade Law. Invalidating the 20th Century, The Nation, <http://www.thenation.com/article/right-and-us-trade-law-invalidating-20...> [21] [15-05-2013].
27. See: Corporate Europe Observatory (2011), see endnote 15; Corporate Europe Observatory/ Transnational Institute (2012) Profiting from Injustice, chapters 3 and 4, <http://corporateeurope.org/publications/profitting-from-injustice> [22] [15-05-2013].
28. OECD (2012) Investor-State Dispute Settlement. Public Consultation: 16 May – 23 July 2012, p. 20. International Center for Settlement of Investment Disputes (2008) Schedule of Fees (Effective January 1, 2012), p.1.
29. Corporate Europe Observatory/ Transnational Institute (2012) Profiting from Injustice, see endnote 27.
30. Background material for the foreign investment roundtable organised by Hogan Lovells in Frankfurt on 7 June 2010 and the internal Commission report on the EU foreign direct investment roundtable organised by Hogan Lovells in Brussels on 7 December 2010, dated 21 December 2010, TRADE F.2 CB/MAL/ba. Obtained through access to documents requested under the information disclosure regulation. On file with CEO.
31. The Transatlantic Economic Council (TEC) brings together European Commission and US government officials. It was set up by Commission President Barroso, German Chancellor Merkel and US President Bush in 2007 to advance the transatlantic economic integration.
32. European Commission (2009): Mission Report. 50 years of Bilateral Investment Treaties Conference – Frankfurt 1-3 December 2009; email from Daniel Price to Jean-François Brakeland, head of the services and investment unit in the Commission's trade department, dated 5 January 2010. Both obtained through access to documents requested under the information disclosure regulation. On file with CEO.
33. See the blog exchange between Simon Lester, trade policy analyst at the Cato Institute, and arbitrator Mark Kantor, <http://worldtradelaw.typepad.com/ielpblog/2013/02/transatlantic-trade-a...> [23] [15-05-2013].
34. Ibid.
35. Internal European Commission report of a meeting on EU investment policy and the EU-US investment dialogue, organised by AmCham EU on 8 July 2011 with the European Services Forum, 13 December 2011, dated 17 December 2011. Obtained through access to documents requested under the information disclosure regulation. On file with CEO.
36. Interview with Lori Wallach, Director Global Trade Watch at Public Citizen, 6 May 2013.
37. Transatlantic Consumer Dialogue (2013) EU and US consumer groups' initial reaction to the announcement of a Transatlantic Trade and Investment Partnership, 5 March, http://www.tacd.org/index2.php?option=com_docman&task=doc_view&gid=354&I... [24] [15-05-2013].
38. AFL-CIO (2013) U.S.-EU Free Trade Agreement, <http://www.aflcio.org/Issues/Trade/U.S.-EU-Free-Trade-Agreement> [25] [15-04-2013].
39. An Open Letter From U.S. State Legislators to Negotiators of the Trans-Pacific Partnership Urging the Rejection of Investor-State Dispute Settlement, July 2012.
40. S&Ds raise concerns about investor-state arbitration mechanism, 23 May 2013, <http://www.socialistsanddemocrats.eu/gpes/public/detail.htm?id=138256> [26] §ion=NER&category=NEWS&startpos=&topicid=&request_locale=EN [26-05-2013].
41. <http://alangraysonemails.tumblr.com/post/50533132368/trade-sell-out-out-...> [27] [24-05-2013].
42. <http://www.regulations.gov/#!documentDetail;D=USTR-2013-0019-0256> [28] [24-05-2013].
43. See endnote 1.
44. European Parliament resolution of 6 April 2011 on the future European international investment policy (2010/2203(INI), 6 April 2011.

* * *

Corporate Europe Observatory (CEO) är en icke vinstdrivande forsknings- och kampanjorganisation som bevakar och avslöjar eventuella effekter av företagens lobbying på EU-politiken. Organisationen har sitt huvudkontor i Bryssel. Corporate Europe Observatory bedriver forskning och publicerar rapporter om företagens lobbyverksamhet i EU och även FN-nivå.

För mer information om Corporate Europe Observatory: <http://corporateeurope.org>

Rapporten publiceras i svensk översättning med tillstånd av Corporate Europe Observatory och Transnational Institute.